

ДО

Председателя на Научното жури,
определено със Заповед № Р-109-191/16.04.2025г.
от Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна

СТ А Н О В И Щ Е

ОТ

доц. д-р Станислава Николаева Харизанова, дм

Ръководител катедра „Хигиена”,

Зам.-Декан по учебна дейност към

Факултет по обществено здраве, Медицински университет-Пловдив

на

дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор” в

област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт: 7.1. Медицина

научна специалност **ХИГИЕНА** (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна и др.)

Автор: д-р Златина Йорданова Панделиева

Форма на докторантура: редовна форма на обучение

Катедра: „Хигиена и епидемиология” към факултет „Обществено здравеопазване“ на
Медицински университет-Варна

Тема: „Управление на здравословните и безопасни условия на труд в СБАГАЛ „Проф. Д-р Д.
Стаматов“ Варна”

Научни ръководители: Проф. д-р Теодора Димитрова, дм

Проф. д-р Цонко Паунов, дм

Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на електронен носител е добре оформен и представен в съответствие с Процедурата за придобиване на ОНС „Доктор“ съгласно Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет-Варна.

Д-р Златина Панделиева завършва специалност „медицина“ в Медицински университет гр. Варна през 2003г. През 2016г. придобива втора магистърска степен по здравен мениджмънт. Професионалният ѝ път се отличава с богата клинична практика, започвайки за кратко в ЦСМП гр. Варна, седем години в практика по обща медицина, седем години в

отделение по неонатология в МБАЛ „Света Ана-Варна“, в педиатричен кабинет в ДКЦ V Варна, от 2017г. работи в неонатологичното отделение на СБАГАЛ „Проф. Д-р Д. Стаматов“ Варна”, на което е началник от 2023г. Научно-преподавателският опит на д-р Панделиева е скромнен – в рамките на една година е хоноруван преподавател към катедра „Хигиена и епидемиология“ и от март 2025г. е асистент в катедра „Акушерство и гинекология“. Владее много добре английски език, както и немски език – на основно работно ниво.

Д-р Панделиева е специалист по педиатрия (2010г.) и неонатология (2017г.).

Със заповед № Р-109-49/31.01.2020г. на Ректора на Медицински университет-Варна е зачислена като докторант редовна форма на обучение към катедра „Хигиена и епидемиология“ на Факултет по обществено здравеопазване и със Заповед № Р-109-191/16.04.2025г. на Ректора на Медицински университет-Варна е отчислена с право на защита.

Актуалност на тематиката и познаване на проблема

Здравословните и безопасни условия на труд в болничните заведения, особено в специализирани структури като акушеро-гинекологичните болници, са от съществено значение за гарантиране на ефективна здравна грижа, защита на здравето на медицинския персонал и осигуряване на устойчиво функциониране на системата. В съвременната реалност, характеризираща се с високи професионални изисквания, интензивен работен ритъм и непрекъснати стресогенни фактори, медицинските специалисти са изложени на повишен риск от физическо, психическо и професионално изтощение.

Настоящият дисертационен труд е посветен на комплексния анализ и управление на риска за здравето и безопасността на медицинския персонал в Специализираната болница по акушерство и гинекология „Проф. д-р Д. Стаматов“ във Варна, което подчертава неговата висока практическа значимост и научна стойност. Темата е съобразена с глобалните приоритети на Световната здравна организация и Европейските директиви за безопасност при работа, като същевременно предлага конкретен принос в контекста на българската здравна система. Цялостното впечатление от представения за рецензиране дисертационен труд е, че докторантът познава добре проблема, за което свидетелства и богатата литературна справка, научна прецизност и висока степен на практическа насоченост.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е изложен на 151 страници и съдържа класическите раздели за такъв тип разработка. В структурата са включени заглавна страница, съдържание, въведение (1 стр.), литературен обзор (65 стр.), цел и задачи (1 стр.), материал и методи (3 стр.), резултати

(40 стр.), обсъждане (9 стр.), изводи, препоръки и приноси (5 стр.), приложения (9 стр.), библиография (15 стр.); на отделна страница са представени абривиатури на използваните съкращения. Дисертационният труд е онагледен с 13 таблици и 56 фигури.

Разглежданият дисертационен труд започва с въведение, което е ясно структурирано и веднага подчертава значимостта и актуалността на изследваната тема. Литературният обзор е с достатъчен обем и демонстрира аналитичен подход, включвайки 207 източника.

Дисертационният труд ясно формулира целта за подобряване на управлението на здравословните и безопасни условия на труд чрез системна оценка на риска, ангажиране на персонала и формулиране на конкретни препоръки за превенция. Шестте поставени изследователски задачи са логически последователни, взаимосвързани и обхващат всички съществени аспекти на темата:

1. Провеждането на литературен обзор върху риска за здравето при работа в АГ-болнична среда осигурява необходимата теоретична рамка за последващото изследване и гарантира научна валидност.
2. Създаването на въпросник за включване на работещите в оценката на риска отразява стремежа към прилагане на партньорски подход в управлението на рисковете на работното място и позволява събиране на емпирични данни от първо лице.
3. Идентифицирането на приоритетни здравни рискове е ключов етап за насочване на интервенции и управление.
4. Оценката на рисковите фактори, произтичащи от характеристиките на работния процес (напр. недостиг на персонал, дефицит от време, удължени работни смени, експозиция на биологични агенти, ергономични натоварвания) е особено релевантна за АГ-сектора.
5. Анализът на организационните и психо-емоционалните рискове и тяхната връзка с индивидуалните фактори (възраст, опит, начин на живот) разширява разбирането за комплексната природа за осигуряване на здраве на работното място.
6. Изследването на експозицията на хирургичен дим е иновативен елемент, който показва актуалността на темата и допринася за насочени препоръки за здравна промоция в операционна среда.

Дизайнът на проучването е съобразен с формулираната цел и ясно кореспондира със зададените изследователски задачи. В анкетното проучване са включени 61 от работещите в лечебното заведение, основно от професионалните групи на лекари и акушерки. За обработка

на резултатите са използвани съвременни и подходящи за този вид проучвания статистически методи.

Силно впечатление прави интердисциплинарен подход в изследването. Разработването на анкетен инструмент е приложено не само като средство за събиране на данни, но и като инструмент за включване на персонала в процеса на вземане на решения. Прилагането на стандартизирани методи за оценка на риска и анализ на работната среда повишава надеждността на резултатите и съответства на добрите практики в областта на трудовата медицина.

Допълнително, акцентът върху спецификите на акушеро-гинекологичната дейност, включително анализ на хирургичния дим и психо-емоционалното натоварване на персонала, подчертава оригиналността на изследването и неговата практическа насоченост.

Обсъждането на резултатите от проучването е базирано върху получените данни, анализ и съпоставка с известни проучвания по проблема.

Изводите от цялостното проучване съответстват на поставените цел и задачи.

Приемам представените приноси. Дисертационният труд има както теоретична, така и значима практическа стойност. Теоретичното обобщение на литературните източници по отношение на рисковете в здравните заведения изгражда солидна научна основа. Разработването на инструменти за оценка и идентифицирането на приоритетни рискове правят научният труд полезен не само за управлението на СБАГАЛ „Проф. Д-р Д. Стаматов“ Варна, но и за други лечебни заведения със сходен профил.

Предложените препоръки за профилактика и здравна промоция са директно приложими и съответстват на националните и европейските изисквания. От особена важност е акцентът върху участие на персонала – чрез въвличането му в процеса на оценка и управление на риска се постига по-висока ефективност и приемственост на мерките.

Във връзка с дисертационния труд д-р Панделиева е реализирала 3 (три) публикации в научни списания и 3 (три) участия в национални научни форуми.

Отчитам активното участие на докторанта в реализирането на научната разработка. Независимо от все още ограничения си преподавателски и научен опит, д-р Панделиева демонстрира задълбочени теоретични познания, умения за провеждане на самостоятелни научни изследвания, както и способност за анализ и интерпретация на емпирични данни.

Автореферат

Представеният автореферат (в обем 67 стр., атрактивно онагледен с 4 таблици и 37 фигури) е структуриран правилно според изискванията и отразява основните резултати, постигнати в дисертационния труд.

Нямам критични забележки към проведеното изследване и представените материали.

Препоръчително е резултатите от дисертацията да бъдат използвани за разработване на вътрешни болнични протоколи за здравословна и безопасна работа в акушеро-гинекологичната практика, за създаване на образователни модули по трудово здраве за медицинския персонал и за разширяване на системите за мониторинг и ранна интервенция при психоемоционални рискове на работното място.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички* изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ-Варна. Представените материали и дисертационни резултати *напълно* съответстват на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на МУ-Варна за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторанта д-р Златина Йорданова Панделиева *притежава* задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Хигиена, като *демонстрира* качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'Доктор' на д-р Златина Йорданова Панделиева в докторска програма по ХИГИЕНА (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна и др.).*

02.06.2025г.

гр. Пловдив

Изготвил становището

Заличено на основание чл. 5, §1, б. „В“ от Регламент (ЕС) 2016/679
--

(доц. д-р Ст. Харизанова, дм)